

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W KATOWICACH

Nr ewid.: 142/2007/P/07/136/LKA

Informacja o wynikach kontroli likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2006 r. z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego

Katowice październik 2007 r.

Misją *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizją *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor Delegatury:
Edmund Sroka

Akceptuję:
Józef Górny

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Jacek Jezierski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
dnia:

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

Część I – Wstęp	4
Część II – Ogólna	8
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	8
2.2. Ważniejsze ustalenia kontroli.....	8
2.3. Realizacja wniosków z poprzednich kontroli.....	11
2.4. Wnioski systemowe	12
Część III – Szczegółowa	13
3.1. Wykorzystanie dotacji przewidzianych na likwidację	13
3.2. Wyniki badań dobranych losowo zadań sfinansowanych dotacjami	15
3.3. Zabezpieczenie kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym.....	19
3.4. Podmioty realizujące procesy likwidacyjne kopalń	24
Załączniki	26
<i>Załącznik 1 – Metodyka badań</i>	<i>26</i>
<i>Załącznik 2 – Zestawienia kwot wykorzystanych dotacji</i>	<i>27</i>
<i>Załącznik 3 – Roczne raporty wykorzystania środków Banku Światowego</i>	<i>30</i>

Część I – Wstęp

Charakterystyka kontrolowanego obszaru

W 2000 r. utworzono dwa podmioty (*spółki restrukturyzacji kopalń*), których celem działania było prowadzenie likwidacji kopalń, zagospodarowanie ich majątku oraz realizacja zadań polikwidacyjnych. Utworzenie ww. spółek, tj. Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Katowicach¹ (dalej SRK) oraz Bytomskiej Spółki Restrukturyzacji Kopalń Sp. z o.o. w Bytomiu² (dalej BSRK), służyło oddzieleniu procesów likwidacji kopalń od procesów naprawczych w czynnych kopalniach. Spółki restrukturyzacji do końca 2006 r. przejęły łącznie 28 kopalń, w których zakończono eksploatację węgla, przy czym ostatnie 2 kopalnie zostały przejęte w 2004 r. Ww. podmioty poza zadaniami likwidacyjnymi, m.in. zabezpieczały sąsiednie, czynne kopalnie przed zagrożeniem wodnym, rekultywowały tereny pogórnice oraz usuwały szkody górnicze wywołane działalnością likwidowanych kopalń.

Zadania związane z likwidacją kopalń oraz wykonywane po ich zakończeniu niemal w całości finansowane były dotacjami budżetu państwa (w latach 2002-2005 środki te pokrywały 97-99 % kosztów tych zadań), przyznawanymi przez ministra właściwego ds. gospodarki. Na wykresie poniżej przedstawiono wysokość poniesionych kosztów likwidacji kopalń (bez kosztów usuwania szkód górniczych) oraz wykorzystanych dotacji na ten cel w latach 1998-2006³. Rok 2006 był drugim rokiem, w którym część tych dotacji pochodziła ze środków pożyczki Banku Światowego (zwanego dalej Bankiem lub BŚ). Umowa pożyczki została zawarta z Bankiem 24 sierpnia 2004 r. przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na kwotę 84,1 mln Euro, z przeznaczeniem na współfinansowanie (do 56 %) likwidacji kopalń, w ramach reformy realizowanej w latach 2003-2006 oraz działań wynikających z reformy podjętej w latach 1998-2002. Obsługę pożyczki prowadził Minister Finansów, który podpisał ww. umowę w imieniu polskiego rządu. Na realizację programu reformy górnictwa węgla kamiennego Minister Gospodarki (zwany dalej Ministrem) dysponował w 2006 r. środkami budżetowymi w wysokości 761,2 mln zł⁴, z czego 318,1 mln zł (41,8 %) przeznaczono na zadania związane z likwidacją kopalń, a 80,0 mln zł (10,5 %) na naprawianie szkód górniczych.

Zadania wykonywane w zakresie monitorowania procesu likwidacji kopalń, weryfikowania programów i planów likwidacji poszczególnych kopalń, opiniowania wniosków o udzielenie dotacji, a także badania prawidłowości wykorzystania tych środków, m.in. poprzez kontrole i rozliczanie zadań finansowanych z budżetu, wykonywała Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. na podstawie umowy zawartej z Ministrem.

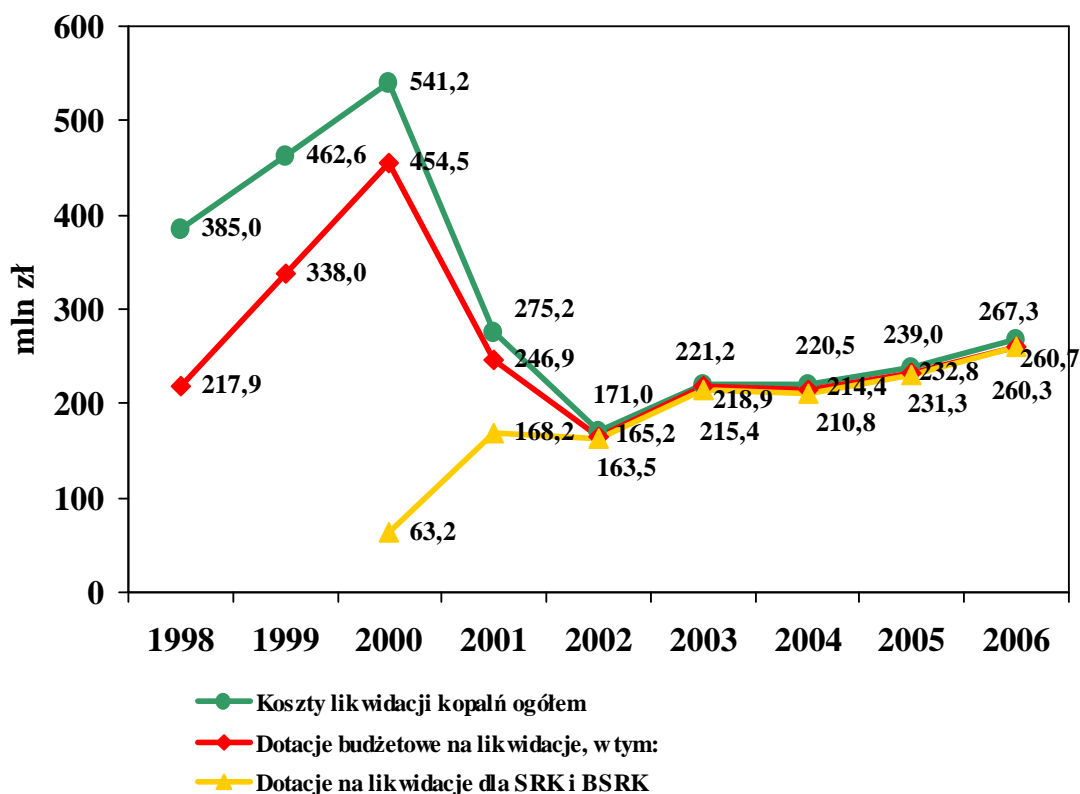
¹ Spółka powstała w dniu 14.07.2000 r. - akcje spółki objął Skarb Państwa.

² Spółka powstała w dniu 9.05.2000 r. - udziały spółki objęła Bytomska Spółka Węglowa S.A., a w dniu 11.01.2001 r. wszystkie udziały przejęła SRK.

³ Dane dotyczą zadań ujętych w rocznych planach likwidacji oraz działań polikwidacyjnych - na podstawie informacji o wynikach kontroli *likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2004 r. z uwzględnieniem wykorzystania dotacji budżetowych, w tym pożyczki Banku Światowego*, NIK – Katowice, czerwiec 2005 r. oraz *likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2005 r. z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego*, NIK – Katowice, sierpień 2006 r. a także danych pochodzących z niniejszej kontroli.

⁴ Kwota nie uwzględnia środków, które niewygasły z upływem roku budżetowego 2005.

**Poniesione koszty likwidacji kopalń (bez kosztów usuwania szkód górniczych)
oraz wykorzystane dotacje budżetowe na likwidacje w latach 1998-2006.**

**Uzasadnienie
podjęcia kontroli**

Znaczne kwoty dotacji budżetowych przyznawane corocznie ww. spółkom (ponad 200 mln zł/rok), a także poważne nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli funkcjonowania tych spółek w latach 2000-2003⁵ oraz ustalenia kontroli dotyczące lat 2004 i 2005⁶, uzasadniały zbadanie prawidłowości wydatkowania dotacji w 2006 r., a także stanu realizacji wniosków pokontrolnych sformułowanych przez Izbę w latach poprzednich, szczególnie odnoszących się do organizacji procesów likwidacyjnych, poziomu wykorzystania środków przeznaczonych na zadania polikwidacyjne i na usuwanie szkód górniczych, a także dotyczących zagadnień pompowania wód dołowych.

Podjęcie niniejszej kontroli służyło także kontynuowaniu realizacji uzgodnień Najwyższej Izby Kontroli i BŚ w zakresie wykorzystania wyników kontroli wykonanej przez NIK do przeprowadzenia przez Bank oceny wykorzystania pożyczki, zaciągniętej w sierpniu 2004 r. przez Rząd RP z przeznaczeniem na finansowanie procesów likwidacji kopalń węgla kamiennego oraz działań polikwidacyjnych.

⁵ Informacja o wynikach kontroli *funkcjonowania spółek restrukturyzacji kopalń ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania dotacji budżetowych otrzymywanych w latach 2000-2003*, NIK – Katowice, listopad 2004 r.

⁶ Informacja o wynikach ww. kontroli, NIK – Katowice, czerwiec 2005 r. oraz sierpień 2006 r.

Cel kontroli	<p>Celem ogólnym kontroli była ocena prawidłowości przyznawania, wykorzystania i rozliczania dotacji budżetowych przeznaczonych na likwidację kopalń w 2006 r., w tym środków pochodzących z pożyczki BŚ, przez podmioty uczestniczące w restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego. Celami szczegółowymi były: ocena realizacji zadań finansowanych z ww. środków, a także oceny monitorowania i nadzoru nad tym procesem oraz prawidłowości i rzetelności sprawozdań, do sporządzania których jednostki te były zobowiązane z tytułu otrzymywania dotacji budżetowych.</p>
Podmioty objęte kontrolą	<p>Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷, z uwzględnieniem kryteriów legalności, gospodarności, celowości i rzetelności w następujących jednostkach:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Katowicach (jednoosobowa spółka Skarbu Państwa - zwana dalej SRK) – beneficjent dotacji; (2) Bytomskiej Spółce Restrukturyzacji Kopalń Sp. z o.o. w Bytomiu (zwanej dalej BSRK - 100% udziałów w tej spółce posiada SRK) – beneficjent dotacji; (3) Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie w zakresie realizacji zadań nałożonych na jej Oddział w Katowicach (zwanej dalej ARP) – jednostka monitorująca proces likwidacji kopalń; (4) Ministerstwie Gospodarki (zwanym dalej MG) – jednostka nadzorująca restrukturyzację górnictwa; (5) Ministerstwie Finansów (zwanym dalej MF) – jednostka obsługująca pożyczkę BŚ. <p>Czynności kontrolne prowadziła Delegatura NIK w Katowicach. Kontrolę przeprowadzono w okresie od 9 stycznia do 30 kwietnia 2007 r.</p>
Ramy prawne badanej działalności	<p>W okresie objętym kontrolą (2006 r.) zasady reformy górnictwa węgla kamiennego, dotyczące, m.in. procesu likwidacji kopalń oraz źródeł i form jego finansowania określała ustawa z dnia 28.11.2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006⁸, zwana dalej ustawą „o restrukturyzacji górnictwa”. W rozumieniu tej ustawy likwidacja kopalni polega na zaprzestaniu wydobywania węgla kamiennego i likwidacji zakładu górniczego, a decyzję tę podejmuje właściwy organ przedsiębiorstwa górniczego, określając m.in. zakres likwidacji kopalni. Dotacje na finansowanie, m.in. zadań dotyczących likwidacji kopalń oraz działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji, a także zadań związanych z zabezpieczeniem kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym, zgodnie z postanowieniami ww. ustawy określa, w każdym roku w projekcie ustawy budżetowej, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego ds. gospodarki (zwanego dalej Ministrem). Szczegółowe zasady i tryb przyznawania oraz sposób wykorzystania dotacji z budżetu państwa na finansowanie likwidacji kopalń, od dnia 14.02.2004 r., regulowało rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28.01.2004 r. w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń⁹.</p> <p>Problematykę wydobywania kopaliny ze złóż, ochrony złóż kopaliny, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopaliny reguluje ustawa z dnia 4.02.1994 r.</p>

⁷ Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

⁸ Dz.U. Nr 210, poz. 2037 ze zm.

⁹ Dz.U. Nr 18, poz. 171

Prawo geologiczne i górnicze¹⁰. W rozumieniu tej ustawy, zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przerobcze. Zgodnie z ww. ustawą, w razie likwidacji zakładu górniczego, przedsiębiorca jest zobowiązany: zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego, zabezpieczyć niewykorzystaną część złoża kopaliny, zabezpieczyć sąsiednie złoża kopaliny i przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych, a także przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

Umowa pożyczki z dnia 24.08.2004 r. zawarta z BŚ, odwołująca się, m.in. do „Ogólnych warunków odnośnie pożyczki oraz gwarancji dla pożyczek o stałej marży” Banku Światowego z dnia 1.09.1999 r. (wraz ze zm.)¹¹ określa, m.in.: zakres rzeczowy wydatków finansowanych ze środków pożyczki, wskazuje wymogi realizacji przedsięwzięć finansowanych pożyczką oraz obowiązki jego uczestników, tj.: MF, MG, ARP, SRK i BSRK. W załączniku nr 4, m.in. wskazano wysokość ograniczenia mocy wydobywczycych kopalń w kolejnych latach realizacji niniejszej umowy. Umowa określa także odmienne zasady wyłaniania dostawców i usługodawców realizujących zadania współfinansowane pożyczką od wskazanych w **ustawie z dnia 29.01.2004 r. Prawo zamówień publicznych**¹². Jedynie przy dostawach o wartości do 400.000 Euro oraz usługach (innych niż konsultingowe) o wartości poniżej 5.000.000 Euro postępowania przetargowe mogły być prowadzone w trybie krajowego przetargu nieograniczonego z zastrzeżeniem dotyczącym zasad określania „najkorzystniejszej oferty”.

Dnia 18.11.2004 r. Minister Gospodarki i Pracy zatwierdził przywoływaną w umowie pożyczki oraz uzgodnioną z Bankiem „Instrukcję operacyjną organizacji obiegu dokumentacji źródłowej i wynikowej monitorowania przepływu środków budżetowych przeznaczonych na zadania wykonywane w trakcie likwidacji kopalń, działania wykonywane po zakończeniu likwidacji kopalń oraz naprawianie szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego – wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006” (zwaną dalej „Instrukcją Operacyjną”), której opracowanie miało na celu ujednoczenie organizacji i obiegu dokumentacji dotyczącej monitorowania wykorzystania środków pochodzących z dotacji budżetowej, w tym środków pożyczki.

¹⁰ Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.

¹¹ Szczegóły dostępne na stronach Banku Światowego:

http://siteresources.worldbank.org/INTTOPGENCON/Resources/IBRD_FSL_04.pdf.

Poniesione przez stronę polską koszty od połowy maja 2005 r. do połowy maja 2007 r. wyniosły: 420.500 Euro - opłata wstępno-końcowa, 368.852 Euro - opłata za zaangażowanie oraz 3.003.778 Euro - odsetki.

¹² Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 ze zm. – zwanej dalej w treści Informacji „ustawą Pzp”

Część II – Ogólna

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ocena wynikająca
z audytu
finansowego

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia proces przyznawania, sposób wykorzystania i rzetelność rozliczania dotacji budżetowych, przeznaczonych na likwidację kopalń górnictwa węgla kamiennego w 2006 r., w tym na usuwanie szkód górniczych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, nie mających jednakże zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

Ocena w zakresie
realizacji zadań

NIK pozytywnie ocenia realizację przez SRK i BSRK zadań sfinansowanych w 2006 r. środkami pochodzącymi z dotacji, zwracając jednak uwagę, że w trakcie roku planowany zakres zadań, podlegał wielu zmianom i odbiegał od pierwotnych założeń na ten rok.

Ocena realizacji
wniosków
pokontrolnych

NIK negatywnie ocenia, podobnie jak w latach ubiegłych¹³, niewłaściwe zabezpieczenie kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym oraz prowadzenie likwidacji kopalń przez wiele podmiotów, co nie sprzyjało minimalizacji kosztów tej działalności. Pozostałe nieprawidłowości będące przedmiotem wniosków pokontrolnych NIK zostały usunięte, bądź podjęto działania w celu ich usunięcia.

2.2. Ważniejsze ustalenia kontroli

Stopień
wykorzystania
dotacji

1. W 2006 r. z kwoty 318,1 mln zł środków budżetowych jakimi dysponował Minister wykorzystano na likwidację kopalń 245,3 mln zł, tj. 77 %. Ponadto w 2006 r. wykorzystano dotację w wysokości 15,4 mln zł ze środków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2005. Ze środków budżetowych w wysokości 80,0 mln zł, przeznaczonych na usuwanie szkód górniczych, wykorzystano 70,9 mln zł, co stanowiło 89 % ogółu dotacji przewidzianych na te zadania w 2006 r. Ponadto ze środków niewygasających z upływem roku 2005 w 2006 r. wykorzystano 4,0 mln zł. Pomimo wzrostu wykorzystania dotacji, w porównaniu do roku poprzedniego oraz odpowiadającej mu realizacji zadań, podobnie jak w roku ubiegłym, zmiany w trakcie 2006 r. zakresu wykonywanych prac spowodowane były w części niewłaściwym planowaniem bądź przygotowaniem zadań do realizacji przez BSRK i SRK. Prowadziło to do zawyżenia zapotrzebowania na środki dotacyjne, a w konsekwencji do niepełnego wykorzystania środków pożyczki Banku Światowego. (*str. 13-15 Informacji*)

Przyznawanie
dotacji na
likwidację kopalń

2. Proces przyznawania dotacji poprzedzony był weryfikacją wniosków o ich udzielenie, prowadzoną w oparciu o zatwierdzone przez Ministra kryteria, w tym prioritytety na 2006 r. Dotacje przyznane na podstawie zawartych z Ministrem umów, przekazywane były zaliczkowo w ratach miesięcznych na podstawie wniosków oraz po przedstawieniu sprawozdań miesięcznych z wykonania zadań

¹³ W informacjach o wynikach kontroli:

- *Funkcjonowania spółek restrukturyzacji kopalń ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania dotacji budżetowych otrzymywanych w latach 2000-2003*, NIK – Katowice, listopad 2004 r.
- *Likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2004 r. z uwzględnieniem wykorzystania dotacji budżetowych, w tym pożyczki Banku Światowego*, NIK – Katowice, czerwiec 2005 r.
- *Likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2005 r. z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego*, NIK – Katowice, sierpień 2006 r.

przedsiębiorstw górniczych, zgodnie z § 5 rozporządzenia z dnia 28.01.2004 r. w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń. Kwoty wypłat dotacji na konta przedsiębiorstw, figurujące w ewidencji księgowej MG były zgodne z kwotami dokonanych przelewów oraz pokrywały się z danymi ujętymi w sprawozdaniach ARP sporządzanych w oparciu o informacje uzyskane od beneficjentów dotacji.

Monitorowanie oraz nadzór nad wykorzystaniem dotacji

3. Zadania w zakresie monitorowania wykorzystania dotacji oraz opiniowania i weryfikowania dokumentów przedkładanych MG, związanych z udzielanymi dotacjami wykonywała ARP na podstawie umowy zawartej z Ministrem. Ww. zadania ARP realizowała właściwie, mimo występowania uchybień, takich jak kilkudniowe opóźnienia w przekazywaniu Raportów Monitoringu Finansowego Ministerstwu Gospodarki. W 2006 r. ARP zaopiniowała dwa aneksy do programów likwidacji kopalń, zweryfikowała cztery plany likwidacji, siedem planów działań polikwidacyjnych wraz z aneksami oraz plan kosztów ogólnego zarządu SRK, a także wnioski przedsiębiorstw górniczych dotyczące finansowania z dotacji zadań w zakresie naprawiania szkód górniczych. ARP przeprowadziła w 2006 r. łącznie 37 kontroli wykorzystania środków przez beneficjentów dotacji. W ich wyniku stwierdzono, m.in. bezpodstawne zaniżenie przez SRK przychodów z likwidacji w kwocie 26 tys. zł.

Systemy kontroli wewnętrznej beneficjentów dotacji

4. Badania obowiązujących w SRK i BSRK systemów rachunkowości wykazały, że ewidencja księgowa spełniała wymogi ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości¹⁴ oraz że systemy te pozwalały na prawidłową realizację obowiązków sprawozdawczych, w tym dokonywanie rozliczeń otrzymywanych dotacji, w sposób terminowy i odzwierciedlający zapisy w księgach. Prawidłowo funkcjonowały również systemy kontroli wewnętrznej SRK i BSRK, związane z procesami wykorzystania i rozliczania dotacji na realizację zadań wskazanych w rozporządzeniu z dnia 28.01.2004 r. w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń. Prawidłowe funkcjonowanie ww. systemów stwierdzono na podstawie badań przeprowadzonych na losowo dobranej próbie 30 zrealizowanych zadań w każdej z kontrolowanych spółek. (str. 26-27 Informacji)

Zgodność wykorzystania środków dotacji z przeznaczeniem

5. Dotacje budżetowe przekazane SRK i BSRK w 2006 roku zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w umowach zawartych z Ministrem oraz w rozporządzeniu z dnia 28.01.2004 r. w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń. Powyższą ocenę oparto na wynikach badań szczegółowych operacji księgowych oraz odpowiadających im zadań, stanowiących dla SRK i BSRK podstawę rozliczenia wykorzystanych dotacji. W badanej próbie dokonanych wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości powodujących negatywne skutki finansowe w zakresie gospodarowania przez spółki środkami dotacji. Stwierdzono natomiast nieprawidłowości i uchybienia w zakresie postępowań przetargowych oraz rzetelności zawieranych umów, dotyczących niektórych z realizowanych zadań. (str. 15-19 i 26-27 Informacji)

Rzetelność sprawozdań z wykorzystania dotacji

6. Terminowo sporządzane przez SRK i BSRK sprawozdania miesięczne oraz roczne z wykorzystania środków dotacji przyznanych w 2006 r., a następnie opracowywane na ich podstawie przez ARP sprawozdania zbiorcze rzetelnie odzwierciedlały wydatki i koszty księgowane przez ww. spółki w danym okresie sprawozdawczym. ARP na ogół rzetelnie również sporządzała Raporty

¹⁴ Dz.U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 ze zm.

Monitoringu Finansowego (zwane dalej FMR-ami), dotyczące rozliczenia wykorzystanych środków pożyczki BŚ. Nieliczne błędy popełnione przez MG, występujące w tych raportach, zostały skorygowane w raportach kolejnych. Opóźnienia ARP w przekazywaniu FMR-ów Ministerstwu Gospodarki, w stosunku do terminu określonego w *Instrukcji Operacyjnej*, wynosiły do trzech dni, natomiast zwłoka w przekazaniu tych raportów z MG do MF do 16 dni.

**Efekty realizacji
procesów likwidacji
kopalń w 2006 r.**

7. Przedsiębiorstwa górnicze, które otrzymały dotacje na zadania związane z likwidacją kopalń oraz usuwaniem szkód górniczych, realizowane w ramach planów zadań na 2006 r., wykorzystaly łącznie 335,6 mln zł dotacji (w 2005 r. 304,0 mln zł). Z kwoty tej 273,1 mln zł (tj. 81,4 %) stanowiły dotacje wykorzystane przez SRK i BSRK – poddane badaniom NIK. Przedsiębiorstwa w ramach zadań likwidacyjnych i polikwidacyjnych (o łącznej wartości 260,7 mln zł), m.in.: zlikwidowały/zabezpieczyły 20.501 m wyrobisk korytarzowych i 750 m szybów; wykonały 155 zadań w ramach likwidacji infrastruktury kopalń; zrehabilitowały 100,3 ha terenów pogórnich; zrealizowały 263 zadania zabezpieczające – głównie kopalnie sąsiednie przed zagrożeniami, a w ramach usuwania szkód górniczych wykonały 237 zadań (łącznie za 74,9 mln zł). Wykonany rzeczowy zakres zadań był zgodny z zaktualizowanymi rocznymi planami SRK i BSRK na 2006 r. choć odbiegał od planów pierwotnych.

Niepełna realizacja założeń w zakresie zmniejszenia zdolności produkcyjnych górnictwa w latach 2004-2006¹⁵ wynikała ze sprzyjającej koniunktury na rynku węgla oraz tymczasowego odstąpienia od postawienia kopalni „Polska-Wirek” w stan likwidacji. Do końca 2006 r. osiągnięto redukcję zdolności wydobywczych kopalń węgla kamiennego o 6,6 mln ton, co stanowiło 84,6 % realizowanego, tzw. *alternatywnego* wariantu redukcji tych zdolności, który przewidywał obniżenie mocy produkcyjnych w ww. okresie o 7,8 mln ton.

**Udzielanie
zamówień ze
środków dotacji**

8. W 2006 r. SRK przeprowadziła 455 postępowań o udzielenie zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi o łącznej wartości 139,7 mln zł, z czego 310 zamówień, o wartości 65,2 mln zł, dotyczyło zadań współfinansowanych środkami pożyczki BŚ. Na podstawie badań 42 postępowań o łącznej wartości 48,2 mln zł, które zakończyły się zawarciem umów w 2006 r. (tj. 35 % wartości zamówień ogółem), pozytywnie oceniono, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez SRK postępowań przetargowych. Odrębnie negatywnie oceniono przetargi na dostawę agregatów pompowych, w związku z nierzetelnym przygotowaniem i przeprowadzeniem tych postępowań, co skutkowało zwłoką w zakupie tych urządzeń.

BSRK w 2006 r. przeprowadziła 47 postępowań o udzielenie zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi o łącznej wartości 42,2 mln zł, z czego 25 zamówień o wartości ogółem 3,3 mln zł dotyczyło zadań współfinansowanych środkami pożyczki BŚ. Na podstawie badań 11 postępowań, przeprowadzonych w 2006 r., o łącznej wartości 10,2 mln zł, które zakończyły się zawarciem umów (tj. 24 % wartości zamówień ogółem), stwierdzono uchybienia formalne, przy czym jakość przeprowadzonych w tym roku postępowań przetargowych uległa poprawie w porównaniu do roku poprzedniego. (*str.15-17 i 21-22 Informacji*)

¹⁵ *Restrukturyzacja górnictwa węgla kamiennego w latach 2004-2006 oraz strategia na lata 2007-2010* – dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów dnia 27.04.2004 r. oraz *Plan dostępu do zasobów węgla kamiennego w latach 2004-2006 oraz plan zamknięcia kopalń w latach 2004-2007* – przyjęty przez Radę Ministrów 7.09.2004 r.

**Zabezpieczenie
kopalń czynnych
przed zagrożeniem
wodnym**

9. Od chwili utworzenia SRK (w połowie 2000 r.) do czasu zakończenia niniejszej kontroli, tj. w okresie blisko 7-letniego funkcjonowania Spółki nie rozwiązała ona w sposób prawidłowy realizacji jednego ze swoich podstawowych zadań, tj. zabezpieczenia kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym, na co NIK zwracała uwagę w ubiegłorocznej opinii. Brak w 2006 r. (podobnie jak w 2005 r.) odpowiedniej ilości głębinowych agregatów pompowych naruszał przepisy prawa oraz decyzje nadzoru górniczego, co prowadziło do wzrostu ryzyka powstania realnego zagrożenia wodnego w niektórych czynnych kopalniach i stanowiło barierę realizacji części zadań w zakresie upraszczania systemów odwadniania, a także powodowało konieczność kontynuowania niekorzystnych dla Spółki umów o udostępnianie jej przez Przedsiębiorstwo Budowy Szybów SA (zwane dalej PBSz) agregatów pompowych. *(str. 19-23 Informacji)*

**Organizacja
likwidacji kopalń w
górnictwie węgla
kamiennego**

10. Do czasu zakończenia niniejszej kontroli nie podjęto działań zmierzających do utworzenia, na bazie spółek restrukturyzacji kopalń (SRK i BSRK), jednego podmiotu zajmującego się działaniami likwidacyjnymi i polikwidacyjnymi. Wstępne oceny możliwych form zarządzania majątkiem BSRK przez SRK zostały wykonane w grudniu 2006 r., a zaplanowanych do wykonania analiz skutków połączenia tych spółek nie wykonano do końca kwietnia 2007 r., pomimo podzielanego przez Ministra poglądu Izby w sprawie konieczności funkcjonowania jednego podmiotu, po kolejnych kontrolach NIK dotyczących likwidacji kopalń węgla kamiennego prowadzonych w latach 2004-2006. Realizacja zadań likwidacyjnych i polikwidacyjnych przez wiele podmiotów nie sprzyjała właściwej koordynacji działań oraz obniżeniu kosztów. *(str. 24-25 Informacji)*

2.3. Realizacja wniosków z poprzednich kontroli

Kontrolowane jednostki w większości wykorzystywały uwagi oraz realizowały wnioski pokontrolne NIK wynikające z kontroli wymienionych w przypisie nr 12 (str. 8 Informacji). W szczególności:

- Zwiększono nadzór nad prowadzonymi przez BSRK postępowaniami o udzielenie zamówień publicznych oraz przeszkolono pracowników BSRK w zakresie stosowania obowiązujących procedur udzielania zamówień. Wprowadzono nowe zasady przygotowywania Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) oraz zmiany organizacyjne w zakresie weryfikacji ofert podmiotów przystępujących do postępowań przetargowych.
- Roczny plan techniczno–ekonomiczny (PTE) BSRK na 2007 r. Zgromadzenie Wspólników Spółki zatwierdziło w grudniu 2006 r., tj. w terminie gwarantującym spełnianie przez ten dokument roli planistycznej (w latach poprzednich zatwierdzenie PTE następowało w połowie, a nawet pod koniec roku, na który był on sporządzany).
- SRK i BSRK w sprawozdaniach z wykorzystania dotacji na likwidację kopalń w 2006 r. kontynuowały właściwy sposób prezentowania informacji, przedstawiając w nich dokonane wydatki (w 2004 r. sprawozdania ww. spółek przedstawiały poniesione koszty).
- Podjęto działania organizacyjne służące terminowemu regulowaniu płatności zobowiązań SRK. Koszty finansowe z tytułu odsetek od zobowiązań były w 2006 r. niższe o 89 % w stosunku do roku poprzedniego.

Niektóre wnioski NIK zostały wykonane w sposób niepełny, w części niewłaściwy, bądź podjęto je z dużym opóźnieniem i do czasu zakończenia niniejszej kontroli nie zostały zrealizowane, pomimo wielokrotnego wskazywania przez Izbę zagrożeń związanych z występowaniem niektórych niekorzystnych zjawisk. Dotyczy to w szczególności - przedstawionych w Części III - zagadnień:

- wciąż nierozwiązanego w sposób prawidłowy zabezpieczenia SRK w urzędzenia pompowe (str. 19-23),
- właściwego planowania zadań przewidzianych do realizacji w kolejnych latach (str. 13-15),
- działań zmierzających do utworzenia jednego podmiotu zajmującego się zadaniami likwidacyjnymi i polikwidacyjnymi (str. 24-25).

Do innych ważniejszych działań, realizowanych na wniosek NIK, wykonanych w 2006 r. w sposób niepełny, należą prace zmierzające do uproszczenia i zrationalizowania kosztów odwadniania zlikwidowanych kopalń. Ze względu na brak odpowiedniej ilości głębinowych agregatów pompowych, części zaplanowanych zadań nie wykonano.

W 2006 r. NIK sformułowała wniosek o rozważenie rozszerzenia prowadzonych przez ARP kontroli wykorzystania dotacji na likwidację kopalń i usuwanie szkód górniczych oraz o weryfikację prawidłowości wyboru podmiotów realizujących dostawy, roboty lub usługi. Agencja realizując wniosek, przeprowadzała w 2006 r. kontrole postępowań przetargowych u beneficjentów dotacji, jednak w ich toku ograniczała się do weryfikacji dokumentacji jedynie wyłonionego podmiotu, pomijając badanie prawidłowości oceny pozostałych ofert. W związku z tym w 2007 r. NIK zwróciła się do ARP o analizę wszystkich składanych do przetargu ofert, co umożliwi pełną weryfikację czynności komisji przetargowych.

2.4. Wnioski systemowe

Wyniki kontroli wskazują na konieczność podjęcia następujących działań systemowych¹⁶:

przez Ministra Gospodarki:

Przygotowanie i wdrożenie docelowych rozwiązań oraz regulacji w zakresie organizacji i finansowania likwidacji kopalń, w tym zabezpieczenia kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym, w związku z utratą mocy (w końcu 2007 r.) ustawy regulującej w ostatnich trzech latach restrukturyzację górnictwa węgla kamiennego. Powyższe rozwiązania powinny uwzględniać wnioski, zgłaszane przez NIK w latach 2004-2006, dotyczące m.in.: prowadzenia zadań likwidacyjnych tylko przez jeden podmiot oraz ograniczenia finansowania z dotacji budżetowych odwadniania zlikwidowanych kopalń, drogą przejęcia co najmniej części z tych zadań przez kopalnie czynne.

przez SRK i BSRK:

Ograniczenie zmian w rocznych planach działań wyłącznie do sytuacji niezależnych od spółki poprzez wnioskowanie o dotacje tylko na zadania możliwe do wykonania w danym roku budżetowym.

¹⁶ wnioski pokontrolne adresowane przez NIK do poszczególnych jednostek organizacyjnych przedstawiono w Części III – Szczegółowej.

Część III – Szczegółowa*

3.1. Wykorzystanie dotacji przewidzianych na likwidację

Ustalenia: Z będącej w dyspozycji Ministra kwoty 318,1 mln zł na realizację zadań ujętych w planach likwidacji kopalń na 2006 r. wykorzystano ogółem 245,3 mln zł (tj. 77 %), w tym 44,9 mln zł sfinansowanych środkami pochodzącymi z pożyczki Banku Światowego. W ww. kwocie dotacji 15,2 mln zł stanowiły środki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2006 r.¹⁷, przekazane beneficjentom w styczniu 2007 r. na pokrycie kosztów poniesionych w 2006 r. Ponadto w okresie luty-czerwiec 2006 r. z planowanej kwoty 16,6 mln zł wydatków roku 2005, które nie wygasły z upływem roku budżetowego¹⁸, wykorzystano dotację w wysokości 15,4 mln zł (tj. 93 %), w tym 8,6 mln zł sfinansowanych pożyczką Banku. Łącznie z zaplanowanych na 2006 r. 334,7 mln zł środków na działania likwidacyjne i polikwidacyjne wydatkowano 260,7 mln zł, co stanowiło 78 %.

Ze środków budżetowych roku 2006 w wysokości 80,0 mln zł, przeznaczonych na usuwanie szkód górniczych, wykorzystano 70,9 mln zł (tj. 89 %). Dodatkowo, w pierwszej połowie 2006 r., ze środków niewygasających roku 2005 z planowanej kwoty 4,4 mln zł wykorzystano 4,0 mln zł (tj. 91 %). Łącznie z zaplanowanych do wykorzystania środków na usuwanie szkód górniczych w kwocie 84,4 mln zł w 2006 r. wydatkowano 74,9 mln zł, co stanowiło 89 %.

Przedstawiony wyżej łączny stopień wykorzystania środków budżetowych 2006 roku, przewidzianych na zadania likwidacyjne i polikwidacyjne (78 %), a także na usuwanie szkód górniczych (89 %), wzrósł w porównaniu do roku poprzedniego, w którym wykorzystano odpowiednio 63 % i 55 % zaplanowanych dotacji przeznaczonych na ww. cele w 2005 r. Poprawa stopnia wykorzystania dotacji w 2006 r. wynikała ze zmniejszenia o 10 % zaplanowanych na ten rok środków na działania likwidacyjne i o 35 % na usuwanie szkód, przy jednoczesnym wzroście wydatków na te zadania w porównaniu do roku poprzedniego odpowiednio o 12 % i 5 %.

Pomimo podejmowanych przez beneficjentów dotacji działań zmierzających do urealniania zapotrzebowania na środki, a także poprawy przygotowywania zadań do realizacji, nadal w tym zakresie dochodziło do nieprawidłowości i uchybień. I tak:

- Pierwotne plany BSRK, dotyczące usuwania szkód górniczych, przewidywały wykonanie w 2006 r. 88 zadań za kwotę 60,6 mln zł, podczas gdy Spółka ostatecznie wykonała 58 zadań o wartości 6,3 mln zł, stanowiącej zaledwie 10 % początkowo wnioskowanych środków. Znikomy stopień wartościowego wykonania planowanych zamierzeń wynikał, m.in. z faktu zasadnego odrzucenia przez ARP na etapie weryfikacji złożonego wniosku 37 zadań na kwotę 48,8 mln zł z powodu braków formalnych, a w szczególności braku wskazania podstaw prawnych wykonania obowiązku naprawienia szkód, nieokreślenia

* Część III – Szczegółowa koncentruje się na obszarach, w których stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁷ na mocy rozporządzenia RM z dnia 11.12.2006 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2006 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. Nr 232, poz. 1689) - na zadania wynikające z rocznych planów na 2006 r.

¹⁸ na mocy rozporządzenia RM z dnia 13.12.2005 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2005 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. Nr 245, poz. 2082) - na zadania wynikające z rocznych planów na 2006 r.

aktualnego stanu szkód, bądź nierealnych terminów wykonania zadań. W rezultacie weryfikacji pierwotnego wniosku przyznano Spółce 11,7 mln zł dotacji na realizację 51 zadań, a po kolejnych zmianach wykonywanego zakresu prac w trakcie roku ostatecznie przyznano 6,4 mln zł środków budżetowych na 58 zadań, które wykorzystano niemal w całości.

- W zaktualizowanym rocznym planie Zakładu BSRK „KWK Powstańców Śląskich – Bytom I” Spółka wprowadziła nie tylko zmiany wynikające z weryfikacji tego planu przez ARP ale również zmiany wartości zadań wynikające ze sporządzonych w międzyczasie kosztorysów inwestorskich. W ten sposób zmieniono przewidywane koszty likwidacji 39 z 40 obiektów bez wymaganego poddania ich weryfikacji przez ARP. Różnice w wartościach dla poszczególnych zadań pomiędzy planem pierwotnym a kosztorysami wynosiły od (-) 34,4 tys. zł do (+) 45,9 tys. zł, przy czym łączna wartość zadań wg kosztorysów była wyższa o 13,6 tys. zł od sumarycznej ich wartości oszacowanej pierwotnie na kwotę 2.475,8 tys. zł. W celu „dopasowania” ilości i ogólnej wartości ww. zadań do zweryfikowanego przez ARP planu, w zaktualizowanym planie pozostawiono zadanie dotyczące likwidacji budynku, którego, jak się okazało w toku sporządzania kosztorysów, nie można było wykonać z uwagi na użytkowanie tego obiektu (na kwotę 6,5 tys. zł), a w dwu przypadkach zaniżono koszty zadań w stosunku do wartości wynikających z kosztorysów.

Z pierwotnie planowanych przez BSRK zadań polikwidacyjnych na łączną kwotę 50,4 mln zł, po weryfikacjach tych zamierzeń przez ARP oraz zmianach zakresu rzeczowego w trakcie 2006 r., Spółka ostatecznie wykorzystwała 22,3 mln zł dotacji.

Łączne koszty zadań finansowanych z dotacji wg pierwotnych planów na 2006 r. sporządzonych przez SRK wynosiły 325,5 mln zł, a faktycznie w roku tym wydatkowano 237,9 mln zł dotacji (73 %). Zmiany zakresu rzeczowego i finansowego planów, obok ich merytorycznej weryfikacji przez ARP, wynikały także ze zmian dokonywanych w ciągu roku, będących efektem, m.in. rezygnacji z rekultywacji niektórych terenów oraz likwidacji obiektów w związku z ich sprzedażą lub zmianą przeznaczenia bądź opóźnień w rozstrzygnięciu lub przeprowadzeniu postępowań przetargowych, w tym dotyczących zakupu przez SRK głębinowych agregatów pompowych. I tak, z planowanych na 2006 r. dotacji na zakup agregatów w wysokości 27,2 mln zł, po aneksach zwiększających tę kwotę w trakcie roku do 29,2 mln zł, ostatecznie wykorzystano do końca roku 11,2 mln zł.

Skutki i zagrożenia: Wysokość środków przewidzianych w budżecie państwa na likwidację kopalń i usuwanie szkód górniczych w danym roku określana jest na podstawie zgłaszanego zapotrzebowania przez beneficjentów dotacji weryfikowanego następnie przez ARP. Zapotrzebowanie na środki powinno być oparte o rzetelną wycenę wartości zaplanowanych zadań oraz uwzględniać realne terminy ich wykonania. Błędy popełniane na tym etapie, a w szczególności przeszacowanie nakładów finansowych, niewłaściwe przygotowanie zadań bądź nadmiernie optymistyczne terminy ich wykonania skutkują niepełnym wykorzystaniem dotacji. Z reguły związane jest to z wydłużeniem realizacji niektórych zadań ponad założony horyzont czasowy, co prowadzi m.in. do wzrostu ponoszonych kosztów stałych. W związku z ograniczonymi możliwościami organizacyjnymi wykorzystania w trakcie roku budżetowego znacząco zwiększonych kwot dotacji na likwidację kopalń (pożyczką BŚ współfinansowano zadania do 56 % ich wartości), a także ze względu na wyłączenie w trakcie trwania umowy pożyczkowej ze współfinansowania środkami pożyczki Banku niektórych zadań, nastąpiło niepełne wykorzystanie tych środków (na zjawisko to zwrócono uwagę już w trakcie ubiegłorocznej kontroli

NIK¹⁹), a ostatecznie anulowanie w styczniu 2007 r. 34,2 mln EUR, tj. 40,7 % z pierwotnej kwoty pożyczki (84,1 mln EUR). Wobec znacznego ograniczenia w 2007 r. środków budżetowych na finansowanie restrukturyzacji górnictwa, rezygnacja z wykorzystania pozostałej części pożyczki BŚ stworzyła możliwość rozdysponowania przez Ministra środków budżetowych na inne niż likwidacja kopalń priorytety, a także miała wpływ na obniżenie kosztów obsługi spłaty tej pożyczki.

Wnioski NIK:

- Występowanie przez BSRK o dotacje na usuwanie szkód górniczych wyłącznie na zadania możliwe do zrealizowania w danym roku i posiadające pełną dokumentację umożliwiającą ich wykonanie.
- Sporządzanie zaktualizowanych rocznych planów działań polikwidacyjnych na podstawie przeprowadzonych przez ARP weryfikacji tych planów, zaakceptowanych przez Ministra Gospodarki.

Wdrażanie wniosków NIK: Zarząd BSRK poinformował, że zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki zobowiązano Dyrektora Zakładu KWK „Powstańców Śląskich-Bytom I” (po reorganizacji jedyne go zakładu Spółki) do sporządzania wniosków o dotację budżetową na usuwanie szkód górniczych wyłącznie na zadania, które są możliwe do zrealizowania w danym roku i posiadają pełną dokumentację pozwalającą na ich wykonanie, a także do sporządzania zaktualizowanych rocznych planów działań polikwidacyjnych zgodnie z zaakceptowanymi przez Ministra protokołami weryfikacyjnymi, sporządzanymi przez ARP.

3.2. Wyniki badań dobranych losowo zadań sfinansowanych dotacjami

Ustalenia: Przebieg oraz zgodność wykorzystania dotacji z przeznaczeniem, wynikającym z umów zawartych z Ministrem Gospodarki, określono na podstawie wyników badań szczegółowych dobranych losowo wydatków sfinansowanych dotacjami oraz odpowiadających im zadań wykonanych w 2006 r. przez SRK i BSRK. W ww. spółkach oceną objęto łącznie 273,1 mln zł, tj. 81,4 % całkowitej kwoty dotacji wykorzystanej na pokrycie kosztów likwidacji kopalń oraz naprawiania szkód górniczych w górnictwie węgla kamiennego²⁰. Dla każdego elementu wylosowanej próby (obejmującej 63 wydatki na łączną kwotę 22,0 mln zł), przeprowadzono badania przebiegu realizacji związanego z nim zadania, obejmującego etapy od wnioskowania o dotację poprzez wyłanianie wykonawcy zadania, zawieranie umów, wykonywanie zadań oraz dokonywanie płatności, aż do rozliczenia dotacji. W badanej próbie wydatków SRK i BSRK, dotyczących zadań finansowanych z dotacji, nie stwierdzono zasadniczych nieprawidłowości o wymiarze finansowym, tj. wszystkie poniesione wydatki były zgodne w zakresie rzeczowym i finansowym z zaakceptowanymi przez Ministra rocznymi planami działań, wypłacone kontrahentom wynagrodzenia odpowiadały zrealizowanemu zakresowi prac, a zapisy w księgach rachunkowych były wartościowo zgodne z udokumentowanymi wydatkami. Pomimo pozytywnej oceny wykorzystania dotacji przez beneficjentów, stwierdzono jednak uchybienia i nieprawidłowości, głównie

¹⁹ Informacja o wynikach kontroli *Likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2005 r. z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego*, NIK – Katowice, sierpień 2006 r.

²⁰ metodologię badań przedstawiono w załączniku nr 1 do Informacji.

odnoszące się do etapu wyłaniania wykonawców zadań (zbadano 53 postępowania przetargowe na łączną kwotę 58,4 mln zł).

Nieprawidłowości i uchybienia dotyczyły, m.in. niektórych działań w zakresie prowadzenia postępowań przetargowych oraz wnioskowania o dotację przez BSRK:

- Nieprawidłowo przeprowadzono postępowania przetargowe dotyczące rekultywacji terenów pogórnich „Trójkąt Bytomski” (łączna wartość zamówienia 227.000,00 zł) oraz rekultywacji terenu zalewiska przy ogródkach działkowych zlokalizowanych w Bytomiu (łączna wartość zamówienia 388.500,00 zł), przy czym oba postępowania miały miejsce w 2005 r., tj. jeszcze przed wykonaniem przez BSRK wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w 2006 r., zmierzających do usunięcia nieprawidłowości w zakresie prowadzonych przez Spółkę postępowań przetargowych:
 - Komisja w postępowaniach przetargowych odrzuciła po jednej ofercie bez zatwierdzenia tej decyzji przez Zarząd Spółki, co było niezgodne z § 16 Regulaminu przetargów.
 - Nie opisano w SIWZ przedmiotu zamówienia zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy Pzp, co w konsekwencji spowodowało, iż Komisja Przetargowa nie mogła dokonać rzetelnej oceny złożonych ofert. Zdaniem NIK, powinno to skutkować unieważnieniem tych postępowań zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 7 ustawy Pzp.
 - Spółka nie posiadała dokumentacji potwierdzającej, iż nasadzony materiał roślinny (sadzonki) był zgodny z wymogami dokumentacji technicznej, wg której do nasadzeń winien być stosowany materiał wyłącznie I klasy jakości.
 - W dokumentacji postępowania przetargowego rekultywacji terenów pogórnich „Trójkąt Bytomski” brak było oświadczenia, o którym mowa w art. 17 ust. 2 ustawy Pzp (tj. o braku lub istnieniu okoliczności wyłączających z udziału w postępowaniu), Prezesa Zarządu Spółki, który będąc upoważnionym przez Zarząd zatwierdził protokół z postępowania o udzielenie zamówienia. W ocenie NIK stanowiło to naruszenie dyscypliny finansów publicznych wskazane w art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. *o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych* (Dz.U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.) - zwanej dalej „ustawą o naruszenie dfp”.
- Nieprawidłowo przeprowadzono postępowania przetargowe dotyczące obsługi prawnej Biura Zarządu BSRK i Zakładów Spółki. Postępowania te zostały zrealizowane wg procedur BŚ (*wybór konsultantów na podstawie kwalifikacji*). Na 9 zaproszonych podmiotów do złożenia oferty wstępnej, jedno zaproszenie wysłano do kancelarii w tym czasie wykonującej obsługę prawną Spółki, kancelaria ta wygrała konkurs, przedkładając o jedną referencję więcej niż inna kancelaria, która uzyskała taką samą liczbę punktów w postępowaniu. Wybór oferty został oparty o zastosowane przez Komisję Przetargową punkty dodatkowe za liczbę posiadanych referencji (w tym wystawionych przez BSRK), o czym żadna z przystępujących do przetargu kancelarii nie została poinformowana, w wyniku czego tylko 2 z 8 kancelarii prawnych złożyło w swych ofertach referencje.
- We wniosku o dotację oraz w planach działań polikwidacyjnych, jak również ich aktualizacjach nieprawidłowo zakwalifikowano koszty archiwizacji i przechowywania dokumentów osobowo-płacowych byłych pracowników kopalń, jako koszty opracowań, projektów i dokumentacji związanych z działaniami polikwidacyjnymi, o których mowa w § 2 pkt 2 lit. f rozporządzenia *w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń* – zamiast jako koszty ogólnego zarządu zakładu, o jakich mowa w § 2 pkt 2 lit. g tego rozporządzenia. Powyższe skutkowało zaewidencjonowaniem ww. kosztów na niewłaściwych kontach analitycznych Spółki, co stwierdzono w toku badania wylosowanych 3 operacji księgowych o sumarycznej wartości 127.008,73 zł. Łącznie w wyniku błędnej klasyfikacji zadania (zaakceptowanej przez ARP) niewłaściwie zaewidencjonowano kwotę 868.048,61 zł. Przyjęty sposób ewidencjonowania nie

wpłynął jednak na wysokość ogółem kosztów działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji kopalń.

W przypadku SRK stwierdzono, m.in. następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- Przeprowadzono postępowanie i udzielono w dniu 6.11.2006 r. firmie „Ekobud” zamówienia na „roboty dodatkowe” o wartości 415.718,83 zł brutto, związane z techniczną i biologiczną rekultywacją zwałowiska w rejonie Rowu Mortimerowskiego, w sytuacji gdy niektóre z robót objętych zamówieniem (rozbiórka 4 osadników szlamu), według zapisów w dzienniku budowy, zostały wykonane już w dniu 2.08.2006 r., tj. przed trzema miesiącami. Wskazuje to na błędne określenie przedmiotu zamówienia, wynikające z braku właściwego nadzoru ze strony SRK nad pracami wykonywanymi przez ww. firmę w ramach realizacji kontraktu podstawowego. Ponadto, w ocenie NIK, nie wystąpiły przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt.5 ustawy Pzp, uzasadniające udzielenie zamówienia w trybie z wolnej ręki, a w szczególności przesłanka polegająca na konieczności wykonania robót niezbędnych do prawidłowego wykonania przez dotychczasowego wykonawcę zamówienia, ponieważ wykonanie zamówienia dodatkowego nie warunkowało wykonania zamówienia podstawowego. W ocenie NIK, stanowiło to naruszenie dyscypliny finansów publicznych wskazane w art. 17 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o naruszenie dfp.
Należy zauważyć, iż powyższe postępowanie zostało wszczęte z powodu nieprzystąpienia przez firmę „Pebex II” do wykonania umowy z dnia 16.01.2006 r. na roboty wydzielone przez SRK z zadania „*techniczna i biologiczna rekultywacji zwałowiska w rejonie Rowu Mortimerowskiego*”. W ocenie NIK, Spółka niewystarczająco zabezpieczyła swój interes, nie zawierając w kontrakcie postanowień określających wysokość kar umownych z tytułu ewentualnego niewykonania zobowiązania, pomimo że dowóz na zwałowisko własnego materiału zasypowego przez firmę „Pebex II” miał zmniejszyć ogólne koszty rekultywacji ponoszone przez SRK. Zarząd SRK zaniechał podjęcia działań prawnych wobec „Pebex II” z tytułu nieprzystąpienia do wykonania kontraktu, który nie został wypowiedziany przez żadną ze stron w trybie określonym umową.
- Członkowie Zarządu SRK nie składali oświadczeń, określonych w art. 17 ust. 2 ustawy Pzp, o braku lub istnieniu okoliczności uzasadniających wyłączenie z postępowania osób wykonujących czynności przy udzielaniu zamówienia publicznego (druk ZP-11), co stwierdzono w 18 zbadanych postępowaniach o udzielenie zamówień w trybie przetargu nieograniczonego. Zdaniem NIK, stanowiło to naruszenie dyscypliny finansów publicznych wskazane w art. 17 ust. 4 ustawy o naruszenie dfp. Wymagane oświadczenia składane były przez Zarząd SRK dopiero od grudnia 2006 r.
- W 3 postępowaniach o udzielenie zamówień nie dopełniono, obowiązku określonego w art. 95 ust. 1 ustawy Pzp, polegającego na niezwłocznym przesłaniu ogłoszenia o udzieleniu zamówienia do UZP, w tym w dwóch przypadkach również do Urzędu Oficjalnych Publikacji Unii Europejskiej, stosownie do art. 43 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/17/WE.
- Nierzetelnie określono w umowie z dnia 19.01.2005 r. na „*Utrzymanie w sprawności ruchowej urządzeń systemu łączności ogólnozakładowej oraz systemu dyspozytorskiego Zakładu CZOK w Czeladzi./.../*” zakres zamówienia. Brak jego uszczegółowienia utrudniał uwzględnianie w rozliczeniach umowy zmian wynikających, np. z prowadzonego upraszczania systemu odwadniania. Ponadto korygowano wynagrodzenie ryczałtowe za wykonane prace przez osoby nieupoważnione (niezależnie od faktu, iż zmiany te były korzystne dla Spółki).

Skutki i zagrożenia: Przedstawione wyżej nieprawidłowości w postępowaniach przetargowych stanowią przejawy korupcyjnej dowolności postępowania. Dotyczy to w szczególności tych nieprawidłowości, których skutkiem było nierówne traktowanie podmiotów ubiegających się o zamówienie. Występowaniu zjawisk

korupcyjnych sprzyja także brak właściwego nadzoru nad postępowaniami przetargowymi bądź ich nierzetelne dokumentowanie. Odpowiednio przeprowadzone postępowania przetargowe warunkują prawidłową i terminową realizację zadań. Niewłaściwie przygotowane bądź przeprowadzane postępowania mogą skutkować, m.in. opóźnieniami w wykonywaniu zaplanowanych zadań, a ostatecznie niepełnym wykorzystaniem dotacji w danym roku. (np. w wyniku unieważnień, protestów, itp.).

Brak w umowach zawieranych z kontrahentami, zapisów mających na celu zapewnienie ochrony interesu zleceniodawcy, wprawdzie nie wyklucza możliwości dochodzenia roszczeń na drodze postępowania sądowego, ale z reguły prowadzi do długotrwałego rozstrzygania sporu, którego końcowy i korzystny dla skarżącego rezultat jest wysoce niepewny. W szczególności problem ten dotyczy braku postanowień o karach umownych z tytułu nieterminowej realizacji zadań bądź zaniechania ich wykonania przez zleceniobiorcę. Brak sankcji umownych może skutkować nie tylko lekceważeniem terminów wskazanych w zawartych umowach ale także prowadzić do nierzetelnego wykonywania zadań. Trudności w egzekwowaniu właściwej realizacji zleconych zadań i rozstrzyganiu ewentualnych sporów na tym tle mogą także być efektem nieprecyzyjnego określenia przedmiotu zlecenia.

Nierzetelna klasyfikacja zadań, wykonywanych w ramach działań po zakończeniu likwidacji kopalń (w obrębie ich kategorii wymienionych w § 2 pkt 2 lit. od a do g rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28.01.2004 r. w sprawie dotacji na finansowanie likwidacji kopalń), nie wpływa na wysokość kosztów ogółem tych zadań - prowadzi jednak do braku przejrzystości danych finansowych na etapach: opracowywania rocznych planów działań, wnioskowania o przyznanie dotacji, a następnie ewidencjonowania poniesionych kosztów.

Wnioski NIK:

- Rozważenie możliwości wystąpienia przez SRK na drogę postępowania sądowego przeciwko „Pebex II”, w celu wyrównania szkody powstałej w związku z nieprzystąpieniem przez ww. firmę do realizacji umowy z dnia 16.01.2006 r.
- Podjęcie działań zapewniających należytą ochronę interesu SRK w zawieranych i realizowanych umowach.
- Klasyfikowanie przez BSRK, w rocznym planie działań polikwidacyjnych, kosztów archiwizowania i przechowywania dokumentów osobowo-płacowych jako kosztów ogólnego zarządu.

Wdrażanie formułowanych w latach ubiegłych wniosków pokontrolnych NIK w zakresie postępowań przetargowych sprzyjało wyraźnej poprawie ich prawidłowości w 2006 r. Dotyczy to głównie BSRK - gdzie część stwierdzonych w 2007 r. nieprawidłowości dotyczyła zdarzeń, które zaszły w 2005 r. Inne krytycznie ocenione przez NIK działania (w SRK) zostały skorygowane jeszcze przed zakończeniem kontroli NIK. Wobec powyższego nie kierowano wniosków w zakresie postępowań przetargowych prowadzonych przez beneficjentów dotacji.

Wdrażanie wniosków NIK: Zarząd SRK poinformował, że do końca czerwca 2007 r. dokumentacja dotycząca umowy zawartej z firmą „Pebex II” zostanie przesłana do kancelarii prawnej, w celu analizy możliwości wystąpienia przez SRK na drogę postępowania sądowego przeciwko tej firmie o wyrównanie powstałej szkody. Ponadto SRK w zawieranych umowach, niezwiązanych z ponoszeniem przez Spółkę kosztów, będzie stosować zapisy dotyczące kar umownych za nieterminowość bądź za całkowite odstąpienie od wykonania przedmiotu umowy.

W kolejnym piśmie Zarządu SRK (z września 2007 r.) podano, iż na podstawie uzyskanej opinii kancelarii prawnej, Zarząd Spółki podjął decyzję o niewystępowaniu na drogę sądową o odszkodowanie ponieważ wykazanie poniesienia szkody przez Spółkę z tytułu odstąpienia od umowy byłoby bardzo trudne do oszacowania i uprawdopodobnienia, a postępowanie sądowe wiązałoby się z koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów. Jednocześnie we wrześniu 2007 r. SRK zwróciła do budżetu państwa środki dotacji w wysokości 68.930,49 zł, odpowiadające robotom, które zostały wykonane przez firmę „Ekobud” przed udzieleniem jej zamówienia, a które pierwotnie miała wykonać firma „Pebex II”.

Zarząd SRK informując o działaniach zapewniających należyłą ochronę interesu Spółki w zawieranych i realizowanych umowach podał, że:

- Dyrektor Kontrolingu SRK wystosował pismo do pracowników odpowiedzialnych za przygotowywanie i realizację umów, w którym przedstawił zagadnienia wymagające szczególnej staranności, takie m.in. jak: kompletność dokumentacji technicznej projektu, a także jej zgodność z zapisami SIWZ, umowy, przedmiaru robót, kosztorysu protokołów odbioru i faktur.
- Dyrektor Centralnego Zakładu Odwadniania Kopalń (zwanego dalej CZOK) wydał zarządzenie zobowiązujące wskazanych pracowników SRK do opracowania propozycji stosowania instrumentów prawnych (kary umowne, kaucje, depozyty, gwarancje, ubezpieczenia itp.) zapewniających należyłą ochronę interesów Spółki w zawieranych poszczególnych rodzajach umów (kupna-sprzedaży, dzierżawy, wykonania usług itp.), a także propozycji zmian zapisów umowy z 19.01.2005 r. na utrzymanie w sprawności ruchowej urządzeń systemu łączności. Opracowane propozycje ww. instrumentów zostały wprowadzone do stosowania zarządzeniem z 31.08.2007 r. nr 37/2007.
- Dyrektor Zakładu SRK „KWK w całkowitej likwidacji” wydał zarządzenie dotyczące opracowania nowych wzorów protokołu przekazania placu budowy oraz protokołu odbioru robót (częściowych i końcowych).

Zarząd BSRK poinformował, że zarządzeniem Prezesa Zarządu Spółki zobowiązano Dyrektora Zakładu KWK „Powstańców Śląskich-Bytom I” do klasyfikowania w rocznych planach działań polikwidacyjnych jako kosztów ogólnego zarządu - kosztów zadania polegającego na archiwizowaniu i przechowywaniu dokumentów płacowo-osobowych. Wg Zarządu Spółki, zmiana ta zostanie wprowadzona w najbliższym aneksie do rocznego planu działań wykonywanych po zakończeniu likwidacji na 2007 r. Po zweryfikowaniu przez ARP aneksu oraz jego zatwierdzeniu przez Ministra Gospodarki zostaną dokonane zmiany w zapisach księgowych.

3.3. Zabezpieczenie kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym

Ustalenia:

***Dysponowanie przez SRK agregatami pompowymi przed 2006 r.*²¹**

W 2004 r. NIK ustaliła, że SRK przejmując likwidowane kopalnie weszła w prawa i obowiązki, wynikające z niekorzystnych umów zawartych przez nie z Przedsiębiorstwem Budowy Szybów S.A. (zwanym dalej PBSz), dotyczących odpłatnego udostępnienia głębinowych agregatów pompowych. Ustalono wówczas, że w wyniku realizacji tych umów

²¹ ustalenia oparte na wynikach kontroli NIK przeprowadzonych w latach 2004-2006

SRK w sposób niegospodarny wydatkowała dotacje w wysokości ok. 18 mln zł netto, ponosząc koszty dzierżawy agregatów – kilkakrotnie przewyższające wartość tych urządzeń. Informując o sposobie wykonania wniosków NIK, Zarząd SRK w czerwcu 2004 r. podał, że Spółka zakupi własne kompleksowe wyposażenie pompowni, a do tego czasu zostaną podjęte renegotjacje warunków umów. W 2005 r. SRK zawarła z PBSz nowe umowy, które wprawdzie doprowadziły do powstania pewnych oszczędności finansowych (w kwocie 1,4 mln zł), jednakże przeniosły obowiązek zabezpieczenia wymaganej ilości agregatów na SRK.

Kilkuletni okres pracy dzierżawionych od PBSz agregatów pompowych w agresywnym środowisku doprowadził do znacznego stopnia ich zużycia, a w niektórych przypadkach do zniszczenia. I tak z pierwotnie eksploatowanych 19 agregatów na koniec 2005 r. pozostało 10 sprawnych urządzeń o łącznej wydajności, stanowiącej ok. 68 % wymaganej wydajności, wynikającej z decyzji Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych. Pompownie głębinowe nie spełniały także postanowień § 450 ust. 2 pkt. 2 i 6 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28.06.2002 r.²²

Brak wystarczającej liczby agregatów głębinowych oferowanych przez PBSz do dzierżawy spowodował, m.in. że w 2005 r. zainstalowana była ich mniejsza liczba (10 szt.) od wymaganej (16 szt.). W przypadkach awarii pozostających w użytkowaniu agregatów głębinowych, braki ich odpowiedniej liczby skutkowały koniecznością przemieszczania sprawnych urządzeń pomiędzy pompowniami. Stwarzało to warunki mogące doprowadzić do powstania zagrożenia wodnego w czynnych kopalniach „Mysłowice” i „Kazimierz – Juliusz”.

Przedstawiona wyżej sytuacja, zdaniem NIK, winna znaleźć odzwierciedlenie w działaniach zmierzających do bezzwłocznego wyłonienia dostawcy nowych pomp. Tymczasem w dwóch kolejnych przetargach zażądano od potencjalnych dostawców spełnienia warunków wprawdzie korzystnych dla Spółki, ale nakładających na dostawców jednostronne i trudne (lub wręcz niemożliwe) do spełnienia wymagania i obowiązki, np. określenie krótkiego, nieprzekraczalnego terminu dostaw, bez wskazania ostatecznej daty podpisania umowy, przy wysokości kar umownych za opóźnienia sięgających 100 % wartości dostaw. Obciążając ich odpowiedzialnością za ryzyko, na które nie mają oni wpływu, a którego nie sposób przewidzieć i oszacować, zwiększono tym samym prawdopodobieństwo nie wyłonienia dostawców - do czego ostatecznie doszło - i w rezultacie doprowadzono do kontynuowania negatywnych skutków użytkowania agregatów PBSz.

Pierwszy przetarg, przeprowadzony w maju 2005 r. w trybie międzynarodowego przetargu nieograniczonego, unieważniono ze względu na fakt, że żaden z 4 oferentów nie złożył oferty zgodnej z Dokumentacją Przetargową, a drugi przeprowadzony w kwietniu 2006 r. w trybie krajowego przetargu nieograniczonego – ze względu na brak jakichkolwiek ofert. M.in. w rezultacie uznania przez BŚ pierwszego z ww. postępowań jako przeprowadzonego w sposób niewłaściwy, w drodze porozumienia z SRK i Ministrem wyłączono zadania dostawy agregatów głębinowych ze współfinansowania środkami pożyczki Banku.

Dysponowanie przez SRK agregatami pompowymi w 2006 r.

W 2006 r. w rejonach odwadniania Spółka powinna dysponować łącznie 17 pompowymi agregatami głębinowymi (w tym rezerwowymi), tymczasem dysponowała 13 agregatami, w tym 12 dzierżawionymi oraz jednym agregatem własnym o łącznej wydajności, stanowiącej ok. 70 % wymaganej wydajności. W trakcie roku liczba będących w dyspozycji Spółki agregatów ulegała zmniejszeniu z powodu awarii części urządzeń. Brak wystarczającej ilości pomp oraz

²² rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28.06.2002 r. w sprawie *bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych* (Dz.U. Nr 139, poz. 1169 ze zm.), cytowanym przepisem nakładało obowiązek odprowadzenia najwyższego dobowego dopływu wody w czasie nie dłuższym niż 20 godzin oraz utrzymanie niezbędnej rezerwy pomp w warunkach prowadzenia odwadniania głębinowego.

nierozstrzygnięcie przez SRK przetargów na zakup własnych agregatów spowodowało, że w roku 2006:

- W rejonie „Paryż” w pompowni szyb „Cieszkowski” praktycznie eksploatowany był jeden agregat głębinowy (przy dwu wymaganych) firmy KSB, którego wydajność rzeczywista była mniejsza niż naturalny napływ wody do szybu. Drugi agregat firmy POWEN często ulegał awariom i był eksploatowany przez niecałe pół roku. Brak odpowiedniej ilości urządzeń spowodował m.in., że od początku do połowy 2006 r. oraz od końca listopada 2006 r. do końca stycznia 2007 r. lustro wody znajdowało się w zbiorniku awaryjnym. W związku z potencjalnym zagrożeniem wynikającym z podniesionego poziomu wód w rejonie „Paryż” w sąsiednim rejonie „Sosnowiec” obniżono lustro wody o ok. 20 m poniżej zbiornika retencyjnego. Spowodowało to zwiększony napływ wody o ok. 1 mln m³ i konieczność wypompowania ok. 2,3 mln m³ z poziomu niższego (o 20 m), co skutkowało wzrostem kosztów pompowania o co najmniej 40 tys. zł. Jednocześnie stwierdzono, że zakupiony przez SRK nowy agregat firmy KSB nie został zabudowany niezwłocznie po jego dostarczeniu w sierpniu 2006 r. - zrobiono to dopiero w styczniu 2007 r., co wg Zarządu Spółki wynikało z faktu, iż w okresie od czerwca do listopada 2006 r. sprawne były obie zainstalowane pompy, w związku z czym nowy agregat pełnił funkcję wymaganego urządzenia rezerwowego.
- W rejonie „Niwka – Modrzejów” w pompowni szyb „Kazimierz I” od dnia 24.01.2006 r. eksploatowany był tylko jeden agregat głębinowy (przy dwu wymaganych) firmy Ritz o wydajności mniejszej niż naturalny dopływ wody, co spowodowało, że w kwietniu 2006 r. lustro wody przekroczyło rzędną zbiornika awaryjnego. W sierpniu 2006 r. w pompowni uruchomiono drugi agregat, który dotychczas był jednym z dwóch stanowiących rezerwę dla pięciu pompowni. Po jego zabudowie lustro wody powróciło do poziomu zbiornika retencyjnego, natomiast działania te spowodowały, że pięć pompowni zabezpieczonych było tylko jednym agregatem rezerwowym znajdującym się w magazynach PBSz.
- Zainstalowane w ww. pompowniach agregaty głębinowe, m.in. z uwagi na brak ich wystarczającej liczby, eksploatowane były w szczytach energetycznych, co spowodowało wzrost kosztów pompowania, wynikający z różnicy w cenie energii (jej wzroście) w szczytach w stosunku do jej cen poza szczytami. Urządzenia te w szczytach energetycznych łącznie pracowały ponad 7.514 godzin, powodując wzrost kosztów pompowania o ponad 330 tys. zł.

NIK, podobnie jak w toku ubiegłorocznych badań, stwierdziła nieprawidłowości i uchybienia przy udzielaniu przez SRK zamówień publicznych na dostawy agregatów głębinowych. Nieprawidłowości i uchybienia w prowadzonych przez Spółkę postępowaniach polegały, m.in. na:

- Niejednolitym rozstrzygnięciu przez Komisję Przetargową 4 postępowania o udzielenie zamówień na zakup agregatów głębinowych na łączną kwotę 13,1 mln zł netto, w trybie negocjacji bez ogłoszenia (dla rejonów pompowania: „Grodziec”, „Paryż” oraz „Niwka–Modrzejów”, „Porąbka–Klimontów” i „Katowice”) przy tożsamyh SIWZ²³, w wyniku zastosowania przez Komisję różnej interpretacji postanowień ustawy Pzp. W dwóch postępowaniach Komisja wystąpiła do oferentów o uzupełnienie dokumentów, zmieniając warunki udziału w postępowaniu w trakcie trwania procedury przetargowej (Komisja zażądała zaświadczenia organu sądowego lub administracyjnego o niekaralności kierownictw oferentów), co stanowiło naruszenie art. 38 ust 5 ustawy Pzp. W pozostałych dwóch postępowaniach Komisja uznała, iż SIWZ obejmuje wszystkie wymagane ustawą dokumenty i nie wezwała oferentów do ich uzupełnienia. W konsekwencji, w dwóch postępowaniach na wniosek Komisji Przetargowej Zarząd,

²³ Różnice w treści SIWZ dotyczyły wyłącznie wartości zamówienia i ilości agregatów.

powołując się na art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp w dniu 31.10.2006 r. unieważnił procedury przetargowe z powodu braku ważnej oferty (oferenci nie złożyli dodatkowych, wymaganych dokumentów), a w dwóch postępowaniach, pomimo zaistnienia takiej samej sytuacji, Spółka w dniu 20.07.2006 r. rozstrzygnęła te postępowania. Wg Przewodniczącego oraz Członka Komisji Przetargowej, a także Zarządu SRK odmienne rozstrzygnięcie późniejszych postępowań przetargowych (z października 2006 r.) wynikało z uwzględnienia opinii powołanego przez Spółkę biegłego. W toku postępowań z lipca 2007 r. biegły nie był powoływany.

- Przeprowadzeniu na podstawie uchwał Zarządu SRK z dnia 5.06.2006 r. dwu postępowań w trybie z wolnej ręki (rejon „Paryż” i „Kleofas”). Zastosowany tryb uzasadniano sytuacją awaryjną i występującym ww. rejonach zagrożeniem wodnym. Jak ustalono:
 - realizacja postępowań przetargowych na to zamówienie trwała od 2005 r. do maja 2006 r., co świadczyło o niewystępowaniu przesłanek określonych w art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp, a ponadto Zarząd celem uniknięcia zagrożenia wodnego, na które powoływał się w uzasadnieniu wyboru trybu, dla rejonu „Paryż”, podpisał umowę dzierżawy dwóch agregatów głębinowych od firmy PBSz na okres od 1.01.2006 r. do 31.12.2006 r., natomiast w rejonie „Kleofas” przez cały 2006 rok nie wystąpił stan zagrożenia, gdyż poziom wody nie przekroczył rzędnej zbiornika retencyjnego,
 - Spółka pomimo zakupu agregatu głębinowego dla rejonu „Paryż” w sierpniu 2006 r., zamontowała go dopiero 8.01.2007 r., natomiast zakupione i dostarczone w dniu 21.12.2006 r. agregaty dla rejonu „Kleofas” nie zostały zamontowane do czasu zakończenia kontroli, co wynikało, m.in. z opóźnień w wykonaniu niektórych robót związanych z likwidacją obiektów w KWK „Kleofas”. Na dzień 21.05.2007 r. trwały prace związane z zabudową tych urządzeń.

Brak przesłanek określonych w art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp, uzasadniających zastosowanie trybu z wolnej ręki, znalazł także potwierdzenie we wcześniejszej, negatywnej decyzji Prezesa UZP z 16.05.2006 r., tj. w okresie kiedy zastosowanie tego trybu wymagało uzyskania uprzedniej zgody Prezesa UZP. W ocenie NIK, działania powyższe naruszały dyscyplinę finansów publicznych wskazaną w art. 17 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o naruszenie dfp. Przedmiotowe postępowania przeprowadzono ostatecznie w czerwcu 2006 r. już po zmianie ustawy Pzp, kiedy zgoda taka nie była wymagana. Kontrola następcza UZP ww. postępowań nie wykazała naruszeń przepisów prawa.

- Rozstrzygnięciu przetargu na zakup agregatu głębinowego dla rejonu „Paryż” na podstawie nierzetelnej analizy ekonomiczno-technicznej (przygotowanej przez dwóch członków Komisji Przetargowej), w której przyjęto zawyżone dane dotyczące wydajności pompy w stosunku do oferty złożonej przez ostatecznie wyłonionego dostawcę, w wyniku czego SRK udzieliła zamówienia na zakup agregatu niespełniającego wymogów określonych w obowiązujących przepisach²⁴. Obliczeniowy czas odprowadzenia najwyższego, dobowego dopływu wody wspólnie z uprzednio zabudowanym agregatem przekraczał wymagany maksymalny czas 20 godzin.

Skutki i zagrożenia: Niewystarczająca liczba agregatów głębinowych powodowała wzrost ryzyka braku technicznych możliwości odpompowywania wód kopalnianych w ilościach odpowiadających napływowi naturalnemu a zarazem ryzyka powstania realnego zagrożenia wodnego w niektórych czynnych kopalniach. Ponadto brak odpowiedniej liczby agregatów pompowych w 2006 r. (podobnie jak w roku poprzednim) stanowił barierę realizacji części zadań *Masterplanu* w zakresie upraszczania odwadniania zlikwidowanych kopalń, służącego racjonalizacji i obniżaniu kosztów odwadniania. Kluczowym bowiem warunkiem rozpoczęcia piętrenia wód w niektórych pompowniach głębinowych jest ich wyposażenie

²⁴ Patrz przypis nr 22

w odpowiednią i zgodną z przepisami liczbę agregatów głębinowych. I tak w 2006 r. z realizowanych 9 zadań, zgodnie z harmonogramem wykonano 2, częściowo zrealizowano 4, nie wykonano całkowicie 3 zadań, z czego 2 nie zostały wykonane z powodu braku odpowiedniej ilości urządzeń pompowych.

Działania Komisji Przetargowych oraz kolejnych zarządów SRK w zakresie przygotowania i przeprowadzenia postępowań przetargowych na dostawę agregatów głębinowych wraz z usługami serwisowymi w latach 2004-2006 nie uwzględniały wskazywanej przez NIK konieczności niezwłocznego zakupu i uruchomienia własnych agregatów w celu prawidłowego i oszczędnego zabezpieczenia czynnych, sąsiadujących kopalń przed zagrożeniem wodnym ze strony kopalń likwidowanych. Skutkowało to kontynuowaniem dzierżaw urządzeń od firmy PBSz, których koszty w ostatnich 3 latach wyniosły: w 2004 r.: 11,0 mln zł, w 2005 r. 7,0 mln zł, a w 2006 r. 5,3 mln zł. W ocenie NIK, wieloletnie, nieuzasadnione korzystanie z usług zewnętrznych w zakresie udostępniania agregatów głębinowych może świadczyć o możliwości występowania zjawisk korupcyjnych.

W 2006 r. Spółka wyłoniła dostawcę agregatów głębinowych dla rejonów „Grodziec” i „Kleofas”, tj. rejonów nie objętych umowami dzierżawy urządzeń od PBSz oraz dla rejonu „Paryż”, w którym PBSz od 2005 r. nie mógł zapewnić stałej sprawności dwóch agregatów głębinowych. W pozostałych rejonach odwadniania - gdzie wykorzystywano wydzierżawiane agregaty, Spółka nie wyłoniła dostawców tych urządzeń z powodu unieważnienia procedur przetargowych lub nie wszczęła tych procedur. W ocenie NIK, działania podejmowane przez Spółkę w latach 2001-2006 w zakresie wydzierżawiania i dostaw agregatów głębinowych były działaniami wskazującymi na uprzywilejowaną pozycję PBSz-u, pomimo że analizy wykonane przez SRK w 2004 r. jednoznacznie wskazywały, iż zakup własnych agregatów byłby najtańszym wariantem zabezpieczenia czynnych kopalń przed zagrożeniem wodnym.

Wnioski NIK:

- Wyeliminowanie nieprawidłowości polegających na eksploatacji w pompowni głębinowej „Niwka-Modrzejów” agregatów o wydajności mniejszej niż dopływ naturalny.
- Wyposażenie pompowni w liczbę agregatów umożliwiającą realizację postanowień Masterplanu w zakresie piętrzenia wód w rejonie „Paryż” i „Sosnowiec”.
- Ukończenie zabudowy agregatów głębinowych w kopalni „Kleofas”.

Wdrażanie wniosków NIK: Według Zarządu SRK wyeliminowanie nieprawidłowości w pompowni głębinowej „Niwka-Modrzejów” będzie możliwe dopiero po zabudowie nowych agregatów głębinowych (pompownia ta w trakcie udzielania odpowiedzi NIK, w czerwcu 2007 r., ponownie wyposażona była tylko w jeden agregat głębinowy). Dostawa trzech nowych agregatów głębinowych firmy Ritz, zgodnie z umową zawartą z dostawcą, nastąpiła w terminie do 25.08.2007 r. i wg informacji Zarządu z września 2007 r. do końca tego miesiąca miała nastąpić zabudowa dwu zakupionych urządzeń.

Realizacja postanowień Masterplanu w zakresie piętrzenia wód w rejonach „Paryż” i „Sosnowiec” ma nastąpić, według zobowiązania Zarządu, po zabudowie czterech zakupionych agregatów w pompowni „Paryż” oraz dwóch w rejonie „Porąbka-Klimontów”, które dostarczono zgodnie z umową w terminie do 25.08.2007 r.

Piętrzenie wody powyżej obecnych dopuszczalnych poziomów wymagać będzie opracowania zleconej dokumentacji hydrogeologicznej, przyjęcia jej przez Ministra Środowiska oraz uzyskania zgody (decyzji) właściwego Okręgowego Urzędu Górniczego. SRK podjęła działania w celu przygotowania ww. dokumentacji oraz uzyskania wymaganych zatwierdzeń.

W pompowni głębinowej „Kleofas”, w drugiej połowie czerwca 2007 r. trwały prace związane z jej rozruchem, który ostatecznie nastąpił w dniu 26.06.2007 r. W pompowni zabudowano cztery agregaty głębinowe firmy KSB o wydajności nominalnej 4 m³/min każdy, w tym jeden rezerwowo.

W związku z nieprawidłowościami w SRK, ujawnionymi w toku kontroli przeprowadzonej w 2004 r., Delegatura NIK w Katowicach skierowała w październiku 2004 r. zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej Katowice-Wschód o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, polegającego na działaniu na szkodę spółki poprzez zawarcie i realizację niekorzystnych umów dotyczących odpłatnego korzystania z agregatów pompowych czym doprowadzono do niegospodarnego i niecelowego wydatkowania środków przekazanych z budżetu w kwocie prawie 18 mln zł netto. W maju 2007 r. śledztwo prowadzone w ww. sprawie zostało przez Prokuraturę umorzone „z powodu braku znamion czynu zabronionego”. Na powyższe postanowienie Prokuratury, Delegatura NIK w Katowicach złożyła w czerwcu 2007 r. zażalenie oraz wniosła o jego uchylenie. Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód zarządzeniem odmówiła przyjęcia ww. zażalenia NIK, jako złożonego „przez osobę nieuprawnioną”, na które to zarządzenie w lipcu 2007 r. Delegatura NIK w Katowicach złożyła kolejne zażalenie do Prokuratury Okręgowej w Katowicach. Mimo, iż pismem z dnia 17.07.2007 r., Prokuratura Okręgowa poinformowała o poleceniu Prokuratorowi Rejonowemu zagwarantowania Delegaturze NIK w Katowicach korzystanie z praw pokrzywdzonego (Zarząd SRK nie zaskarżył postanowienia o umorzeniu śledztwa), uznając m.in., że działanie tej Spółki, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa, nie jest nastawione na zysk pomimo wykonywania zadań o charakterze gospodarczym, Prokuratura Rejonowa Katowice-Wschód nie uwzględniła zażalenia, a stanowisko to podtrzymał Sąd Okręgowy w Katowicach.

3.4. Podmioty realizujące procesy likwidacyjne kopalń

Ustalenia: W 2006 r., podobnie jak to miało miejsce od połowy 2000 r., działania związane z procesami likwidacyjnymi i polikwidacyjnymi prowadzone były przez dwie spółki restrukturyzacji kopalń, tj. SRK i BSRK. Poza strukturami ww. spółek nadal funkcjonowały niektóre samodzielne kopalnie (KWK „Niwka-Modrzejów” Sp. z o.o. w upadłości i KWK „Siemianowice” - ZG „Rozalia” Sp. z o.o. w upadłości), które zakończyły wydobywanie węgla oraz realizację zadań likwidacyjnych, natomiast kontynuowały działania polikwidacyjne bądź usuwanie szkód górniczych, wykorzystując w tym celu środki dotacji.

W praktyce działania podjęte w 2006 r., związane ze zmianami organizacji likwidacji kopalń, ograniczyły się do wykonania przez kancelarię prawną na zlecenie BSRK w grudniu 2006 r. oceny możliwych form zarządzania majątkiem BSRK przez SRK. Zaplanowane przez SRK wyłonienie w terminie do końca I kwartału 2007 r. firmy audytorskiej, której zadaniem miała być analiza skutków ekonomiczno-finansowych połączenia SRK i BSRK nie zostało zrealizowane do czasu zakończenia niniejszej kontroli. Wśród wskazywanych przez Zarząd SRK przyczyn tego stanu rzeczy był,

m.in. fakt trwania prac nad strategią działalności górnictwa węgla kamiennego w latach 2007-2015.

Skutki i zagrożenia: Ustalenia kolejnych kontroli NIK, przeprowadzonych od 2004 r. wskazywały, że funkcjonowanie wielu podmiotów realizujących ten sam cel skutkowało wyższymi kosztami oraz nie sprzyjało oszczędnemu wydatkowaniu środków dotacji, a także właściwej koordynacji wykonywanych zadań. Opóźnienia w wykonywaniu ekspertyz i ocen służących wyborowi najkorzystniejszych rozwiązań organizacyjnych i finansowych prowadzenia likwidacji kopalń, a w szczególności działań po zakończeniu likwidacji, takich jak zabezpieczenie czynnych kopalń przed zagrożeniem wodnym, może prowadzić do przyjęcia niewłaściwych założeń dla planów restrukturyzacji górnictwa w latach następnych. Zagadnienie to jest tym istotniejsze, iż większość postanowień ustawy z dnia 28.11.2003 r. *o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006*, straciło moc z końcem 2006 r., a jedynie niektóre z nich obowiązują do końca 2007 r.²⁵ (w tym regulujące dotowanie niektórych zadań). Zachodzi więc potrzeba przygotowania regulacji, uwzględniających strategię działań po 2007 r. Zmiany zasad organizacji i finansowania procesów związanych z zamykaniem kopalń powinny także uwzględniać zmniejszający się zakres prac związanych z fizyczną likwidacją zakładów górniczych, a także z niektórymi zadaniami polikwidacyjnymi oraz dominowanie prac dotyczących zabezpieczenia kopalń czynnych przed zagrożeniem wodnym ze strony kopalń zlikwidowanych. W 2006 r. na ten cel wydatkowano ok. 160 mln zł, tj. ponad 60 % łącznej dotacji przeznaczonej na likwidację kopalń.

Na marginesie powyższych uwag oraz w związku z koniecznością przyjęcia w bieżącym roku konkretnych rozwiązań w tym zakresie, NIK zwraca uwagę, że już w 2004 r. Izba sformułowała opinię o zasadności rozważenia przejęcia przez kopalnie czynne części zadań polegających na odpompowywaniu wód napływających z obszarów sąsiednich zlikwidowanych kopalń. Rozwiązanie polegające na przejęciu przez czynne kopalnie, w części lub w całości, tych zadań (w zakresie rzeczowym oraz finansowym) uzasadnia fakt, iż wody te stanowią dla nich w istocie dopływ naturalny, a ponadto proces ten wymagałby znacznie niższych kosztów od obecnie ponoszonych, m.in. w związku z posiadaniem przez czynne kopalnie stosownej infrastruktury.

Wnioski NIK: Wobec podjęcia pierwszych czynności (choć w ocenie NIK spóźnionych) pośrednio zmierzających do funkcjonowania jednego podmiotu, zajmującego się procesami likwidacyjnymi i polikwidacyjnymi w górnictwie węgla kamiennego oraz biorąc pod uwagę, że w latach 2004-2006 Izba formułowała w tej sprawie trzykrotnie wnioski - w 2007 r. nie został on ponowiony w wystąpieniu pokontrolnym. Wniosek systemowy związany z zagadnieniami poruszonymi w rozdz. 3.4. zaprezentowano w rozdz. 2.4.

Wdrażanie wniosków NIK: Minister poinformował, że po wykonaniu analiz koncepcji przyłączenia BSRK Sp. z o.o. do SRK S.A., obejmującej w szczególności wstępny harmonogram łączenia oraz przewidywane jego skutki, podjęte zostaną niezbędne działania w kierunku dalszej realizacji wniosku NIK, zmierzającego do funkcjonowania jednego podmiotu.

²⁵ na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2006 r. *o zmianie ustawy o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006* (Dz.U. Nr 249, poz. 1835).

Załączniki

Załącznik 1 – Metodyka badań

Kontrolę likwidacji kopalń węgla kamiennego w 2006 r. z uwzględnieniem wykorzystania pożyczki Banku Światowego zaplanowano jako kontrolę prawidłowości wraz z elementami wykonania zadań, co miało umożliwić wszechstronne zbadanie sposobu dysponowania dotacjami budżetowymi (a w ich obrębie pożyczką Banku Światowego) na kolejnych etapach, tj. na etapie ich przyznawania, wydatkowania i rozliczania. Zasadnicza część szczegółowych badań kontrolnych, obejmujących prawidłowość wydatkowania i rozliczania środków dotacji, została przeprowadzona w spółkach restrukturyzacji kopalń, tj. SRK i BSRK.

Badanie systemu kontroli wewnętrznej SRK i BSRK podzielono na dwa etapy, tj. na badanie systemu kontroli wewnętrznej, dotyczącego rachunkowości tych spółek oraz badanie systemu związanego bezpośrednio z korzystaniem przez nie z dotacji. W drugim z ww. etapów, funkcjonowanie kontroli wewnętrznej zbadano na podstawie wyników badań przeprowadzonych na losowo dobranej próbie (losowanie proste) 30 zadań zrealizowanych w 2006 r. w każdej Spółce. W odniesieniu do wylosowanych zadań zbadano procedurę wydatkowania dotacji, poprzez analizę takich elementów jak:

- potwierdzenie figurowania zadania, sfinansowanego środkami dotacji, we wniosku o dotację
(w rocznym planie zadań) skierowanym do MG;
- potwierdzenie posiadania podstawy formalno-prawnej wydatku sfinansowanego dotacją;
- potwierdzenie wykonania zadania sfinansowanego dotacją.

Doboru próby do badań szczegółowych w SRK i BSRK dokonano przy zastosowaniu techniki monetarnej (*Monetary Unit Sampling* - MUS), tj. z prawdopodobieństwem wyboru proporcjonalnym do wartości. Z badanej populacji wyłączono transakcje o niskim ryzyku nieprawidłowości, tj. m.in.: wynagrodzenia pracownicze wraz z pochodnymi, roszczenia pracownicze, podatki od nieruchomości, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów, opłaty środowiskowe, opłaty za media. Wylosowane do badań szczegółowych operacje księgowe stanowiły dla kontrolowanych jednostek podstawę rozliczenia finansowego dotacji w 2006 r.

Przeprowadzenie badań szczegółowych oparto o niżej wskazane założenia:

1. Ryzyko kontroli (RK) przyjęto na poziomie 5 %;
2. Ryzyko statystyczne (RS) = 0,27 (założenie zweryfikowane poprzez wstępne badanie systemu kontroli wewnętrznej SRK i BSRK);
3. Próg istotności (łączny tolerowany błąd) określono na 3 % wartości ocenianego obszaru jednostki kontrolowanej (TB);
4. Przewidywana wartość błędu w populacji przyjęto jako równą 0.

Dobór próby do badań szczegółowych w SRK

Do przeprowadzenia losowania wykorzystano elektroniczny zbiór danych obejmujący 12.901 operacji księgowych o łącznej wartości bezwzględnej 119.562.299 zł (stanowiącej 47,4 % wartości ocenianego obszaru) i niezawierający operacji o niskim ryzyku nieprawidłowości. Do badań szczegółowych dobrano losowo 28 operacji księgowych, których łączna wartość bezwzględna wyniosła 16.968.431 zł.

Dobór próby do badań szczegółowych w BSRK

Do przeprowadzenia losowania wykorzystano elektroniczny zbiór danych obejmujący 1.746 operacji księgowych o łącznej wartości bezwzględnej 16.796.106 zł (stanowiącej 58,7 % wartości ocenianego obszaru) i niezawierający operacji o niskim ryzyku nieprawidłowości. Do badań szczegółowych dobrano losowo 35 operacji księgowych, których łączna wartość bezwzględna wyniosła 4.983.967 zł.

W odniesieniu do każdego elementu wylosowanej próby w SRK i BSRK, tj. operacji księgowej (wydatku) - odpowiadającej konkretnemu zadaniu wykonanemu w 2006 r. ze środków dotacji, przeprowadzono badania mające na celu odtworzenie ogólnego przebiegu realizacji danego zadania. M.in. zbadano:

- ujęcie zadania we wniosku/rocznym planie oraz w umowie o dotację;
- zastosowane procedury przetargowe wyłaniające dostawców/wykonawców zadań;
- umowy zawarte z kontrahentami oraz aneksy do tych umów;
- realizację zakontraktowanych dostaw bądź zleconych zadań;
- wypłacone kontrahentom wynagrodzenia/płatności;
- zapisy w księgach naliczonych kosztów i/lub dokonanych wydatków.

Ekstrapolacja nieprawidłowości stwierdzonych w transakcjach dobranych losowo oraz zsumowane kwoty nieprawidłowości dotyczące tych transakcji, których wartości przekraczały interwał losowania, miały posłużyć do obliczeń: najbardziej prawdopodobnej wartości nieprawidłowości w populacji (NPB), górnej granicy wartości nieprawidłowości (GGB) i precyzji szacowania oraz oceny wykorzystania i rozliczenia dotacji. Zasady oceny wiarygodności

ksiąg, w zakresie związanym dotacjami - zgodnie z aneksem nr 1 do Wytocznej nr 23 *Pobieranie próby do kontroli Europejskich wytycznych stosowania standardów kontroli INTOSAI:*

- ocena pozytywna: gdy $TB \geq GGB$,
- ocena negatywna: gdy $GGB > TB$ i $NPB > TB$,
- ocena pozytywna z zastrzeżeniami: gdy $GGB > TB$ ale $TB \geq NPB$.

Załącznik 2 – Zestawienia kwot wykorzystanych dotacji

Zestawienie kwot wykorzystanych dotacji przeznaczonych na finansowanie likwidacji kopalń w 2006 r.* (tys. zł)									
L p	Jednostka / zakład	Przyznana dotacja na 2006 r.	Przekazana dotacja w 2006 r.	w tym z pożyczki BŚ	Zwroty w 2006 r.	Zwroty w 2007 r.	Zwroty razem (5a) + (5b)	Wykorzystana dotacja (4) – (5)	Niewykorzystana dotacja (3) – (6)
1	2	3	4	4 a	5 a	5 b	5	6	7
1	Powst. Śl. – Bytom I	19.813,7	19.813,7	5.661,4	141,5	0,0	141,5	19.672,2	141,5
2	Jowisz	1.306,8	1.306,8	499,6	12,5	0,0	12,5	1.294,3	12,5
	BSRK Sp. z o.o.	21.120,5	21.120,5	6.161,0	154,0	0,0	154,0	20.966,5	154,0
3	CZOK	134.119,8	135.135,6	5.482,6	1.015,8	5.244,7	6.260,5	128.875,1	5.244,7
4	KWK w całk. likwid.	27.430,0	27.430,0	13.211,6	0,0	1.877,8	1.877,8	25.552,2	1.877,8
5	Katowice-Kleofas	30.304,6	30.304,6	9.404,1	0,0	1.793,0	1.793,0	28.511,6	1.793,0
6	Bytom II	19.229,7	19.229,7	8.662,5	0,0	1.016,7	1.016,7	18.213,0	1.016,7
7	SRK – koszty og.zarz.	7.757,2	7.757,2	4.344,0	0,0	179,0	179,0	7.578,2	179,0
	SRK S.A.	218.841,3	219.857,1	41.104,8	1.015,8	10.111,2	11.127,0	208.730,1	10.111,2
8	<i>Niwka-Modrzejów</i>	454,7	454,7	0,0	0,0	0,0	0,0	454,7	0,0
	Razem	240.416,5	241.432,3	47.265,8	1.169,8	10.111,2	11.281,0	230.151,3	10.265,2
	Rezerwa**	77.684,5							
	Razem dotacja 2006	318.101,0							

* ze środków budżetu 2006 r. oraz z rezerwy celowej - stan na 31.03.2007 r., ** w rezerwie została przewidziana kwota 17.906,5 tys. zł na koszty grudnia 2006 r. płacone w styczniu 2007 r. oraz na zadania kontynuowane w I półroczu 2007 r. - kwota 21.395,6 tys. zł.

Zestawienie kwot wykorzystanych dotacji (środki niewygasające 2006 r.) przeznaczonych na finansowanie likwidacji kopalń w styczniu 2007 r.* (tys. zł)						
L p	Jednostka / zakład	Przyznana dotacja **	Przekazana dotacja	Zwroty w I i II 2007 r.	Wykorzystana dotacja (4) – (5)	Niewykorzystana dotacja (3) – (6)
1	2	3	4	5	6	7
1	Powst. Śl. – Bytom I	1.856,3	1.856,3	487,8	1.368,5	487,8
2	Jowisz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	BSRK Sp. z o.o.	1.856,3	1.856,3	487,8	1.368,5	487,8
3	CZOK	11.397,3	11.397,3	1.718,3	9.679,0	1.718,3
4	KWK w całk. likwid.	1.842,7	1.842,7	31,4	1.811,3	31,4
5	Katowice-Kleofas	1.232,5	1.232,5	173,7	1.058,8	173,7
6	Bytom II	987,7	987,7	314,1	673,6	314,1
7	SRK – koszty og.zarz.	590,0	590,0	13,5	576,5	13,5
	SRK S.A.	16.050,2	16.050,2	2.251,0	13.799,2	2.251,0
8	<i>Niwka-Modrzejów</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
	Razem	17.906,5	17.906,5	2.738,8	15.167,7	2.738,8

* na mocy rozporządzenia RM z dnia 11.12.2006 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2006 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. Nr 232, poz. 1689) - na zadania wynikające z rocznych planów na 2006 r.
 ** zgodnie z aneksami z dnia 20.12.2006 r. do umów zawartych z SRK i BSRK z dnia 18.01.2006 r.

Zestawienie kwot wykorzystanych dotacji (środki niewygasające 2005 r.) przeznaczonych na finansowanie likwidacji kopalń w okresie luty - czerwiec 2006 r.* (tys. zł)							
L p	Jednostka / zakład	Przyznana dotacja w II-VI 2006 r.	Przekazana dotacja w II-VI 2006 r.	w tym z pożyczki BŚ	Zwroty	Wykorzystana dotacja (4) – (5)	Niewykorzystana dotacja (3) – (6)
1	2	3	4	4 a	5	6	7
1	Powst. Śl. – Bytom I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Jowisz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	BSRK Sp. z o.o.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	CZOK	1.197,1	1.197,1	670,4	128,4	1.068,7	128,4
4	KWK w całk. likwid.	7.638,5	7.638,5	4.277,6	919,2	6.719,3	919,2
5	Katowice-Kleofas	5.029,6	5.029,6	2.816,6	136,0	4.893,6	136,0
6	Bytom II	2.781,3	2.781,3	1.557,5	57,2	2.724,1	57,2
7	SRK – koszty og.zarz.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	SRK S.A.	16.646,5	16.646,5	9.322,0	1.240,8	15.405,7	1.240,8
8	<i>Niwka-Modrzejów</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
	Razem	16.646,5	16.646,5	9.322,0	1.240,8	15.405,7	1.240,8

* na mocy rozporządzenia RM z dnia 13.12.2005 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2005 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. Nr 245, poz. 2082) - na zadania wynikające z rocznych planów na 2006 r.

Zestawienie kwot wykorzystanych dotacji przeznaczonych na naprawianie szkód górniczych w 2006 r.* (tys. zł)								
Lp	Jednostka	Przyznana dotacja na 2006 r.	Przekazana dotacja w 2006 r.	Zwroty w 2006 r.	Zwroty w 2007 r.	Zwroty razem (5a) + (5b)	Wykorzystana dotacja (4) – (5)	Niewykorzystana dotacja (3) – (6)
1	2	3	4	5 a	5 b	5	6	7
1	Powst. Śl. – Bytom I	6.427,2	6.504,9	226,2	0,0	226,2	6.278,6	148,6
2	Jowisz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	BSRK Sp. z o.o.	6.427,2	6.504,9	226,2	0,0	226,2	6.278,6	148,6
3	Rejon Czeladź-Sosnowiec-Jan Kanty- Siersza	6.310,9	6.310,9	0,0	81,9	81,9	6.229,0	81,9
4	Rejon 1 Maja-Mor.-Moszcz.	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0
5	Rejon Wałbrzych-NR	169,5	169,5	0,0	3,5	3,5	166,0	3,5
	SRK S.A.	6.481,5	6.481,5	0,0	85,4	85,4	6.396,1	85,4
6	<i>KHW S.A. (KWK Staszic)</i>	29.935,3	29.935,3	0,0	0,0	0,0	29.935,3	0,0
7	<i>Siemianowice-Rozalia</i>	8.491,8	8.492,0	0,2	0,0	0,2	8.491,8	0,0
8	<i>Niwka-Modrzejów</i>	13.638,9	13.637,8	0,0	0,0	0,0	13.637,8	1,0
9	<i>Kazimierz-Juliusz</i>	2.037,6	2.037,6	0,0	0,0	0,0	2.037,6	0,0
10	<i>KW S.A.</i>	4.074,1	4.074,1	0,0	0,0	0,0	4.074,1	0,0
	Razem	71.086,4	71.163,2	226,4	85,4	311,8	70.851,4	235,0
	Rezerwa	8.913,6						
	Razem dotacja 2006 r.	80.000,0						

* stan na 31.03.2007 r.

Zestawienie kwot wykorzystanych dotacji (środki niewygasające 2005 r.) przeznaczonych na usuwanie szkód górniczych w I połowie 2006 r.* (tys. zł)						
Lp	Jednostka	Przyznana dotacja	Przekazana dotacja	Zwroty	Wykorzystana dotacja (4) – (5)	Niewykorzystana dotacja (3) – (6)
1	2	3	4	5	6	7
1	Powst. Śl. – Bytom I	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Jowisz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	BSRK Sp. z o.o.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Rejon Czeladź-Sosnowiec-Jan Kanty- Siersza	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4	Rejon 1 Maja-Mor.-Moszcz.	2,3	2,3	0,0	2,3	0,0
5	Rejon Wałbrzych-NR	141,4	141,4	0,2	141,2	0,2
	SRK S.A.	143,7	143,7	0,2	143,5	0,2
6	<i>KHW S.A. (KWK Staszic)</i>	2.529,8	2.529,8	0,0	2.529,8	0,0
7	<i>Siemianowice-Rozalia</i>	1.346,6	1.346,6	0,0	1.346,6	0,0
8	<i>Niwka-Modrzejów</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9	<i>Kazimierz-Juliusz</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	<i>KW S.A.</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Razem	4.020,1	4.020,1	0,2	4.019,9	0,2
	Rezerwa	375,0				
	Razem śr. niewygas. 2005	4.395,1				

* na mocy rozporządzenia RM z dnia 13.12.2005 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2005 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz.U. Nr 245, poz. 2082).

***Załącznik 3 – Roczne raporty wykorzystania środków
Banku Światowego***